پارتی دیموکراتی کوردستان یا <u>پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق</u>، سەرۆکی کوردستان یا سەرۆکی <u>کوردستانی عێراق</u>؟

چەند دێڕێک سەبارەت بە هەڵبژاردنی سال 2009 لە کوردستانی عێراق دا

بۆ چوونە ناو ئەو باسانەوە پێویستە لە پێشدا ئەو دوو بابەتەی خوارەوە بخوێنینەوە.

{ 1 – **لە ناوەڕاستی ئەم مانگەوە - خۆپاڵاوتن بۆ پۆستی سەرۆکی هەرێمی کوردستان دەست پێدەکات**

خەبات – فریاد محەمەد: لە ناوەراستی ئەم مانگە ماوەی تۆماری خۆپاڵاوتن بۆ پۆستی سەرۆکی هەرێمی کوردستان دەسپێدەکات. هەندرێن محەمەد بەرپرسی ئۆفیسی هەولێر سەر بە دەستەی هەڵبژاردنەکانی کوردستان لە لێدوانێکی تایبەت بە خەبات راگەیاند: لە رۆژی 5/17 ماوەی تۆماری پالێوراوان بۆ پۆستی سەرۆکی هەرێمی کوردستان دەسپێدەکات تا رۆژی 5/23 درێژە دەکێشێ، هەروەها گوتی: چەن مەرجێک بۆ کەسانی کاندید کراو هەیە، لەوانە کەسی پالێوراو نابێت تەمەنی لە 40 ساڵ کەمتربێت، هەروەها پێویستە دانیشتووی کوردستان بێت و لە سەر هیچ تاوانێک سزا نەدرابێت.). **رۆژنامەی خەبات ئۆرگانی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستان ژمارە 3169 دووشەممە 11ی مایس 2009** } .

– 2

KTV...

چەن پەراگرافێک، لە پێناسەی سیاسی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان و سەرۆکی کوردستان بەرێز **مسعود بارزانی و مەسعود بارزانی.**

{ مەسعود مەلا مستەفا بارزانی لە (1946/8/16) لە مەهاباد لە کوردستانی ئێران، لە ژێر ئاڵای کوردستان لە رۆژی دامەزراندنی پارتی دیموکراتی کوردستان لە دایک بووە.

بەرێز بارزانی ژیانی لاویەتی خۆی تەرخان کردبوو بۆ ئەو ئامانجەی کە پارتی دیموکراتی کوردستان بەرزی کردبووەوە، لە ساڵی (1961)، ئەویش دیموکراسی بۆ عێراق و ئۆتۆنۆمی و پاشان فیدرالیزم بۆ کوردستان لە چوارچێوەی عێراقێکی دیموکراتیدا، بەرێزیان خەباتێکی زۆری بۆ ئەم چارەسەرە واقیعیە کردووە.

لە ساڵی (1971) لە کاتی سازدانی کۆنگرەی هەشتی پارتی دیموکراتی کوردستان بە سیفەتی ئەندامی کۆمیتە ناوەندی پارتی هەڵبژێردراوە و پاشان بووە بە ئەندامی یەدەگی مەکتەبی سیاسی و ئەرکی بەرپرسی دەزگای ئەمنی گرتۆتە ئەستۆ.

پاش نسکۆی شۆڕشی ئەیلول لە ئەنجامی رێککەوتننامەی جەزائیر لە نێوان شای ئێران و حکومەتی عێراق لە ساڵی 1975 بە رێنمایی جەنابی مەلا مستەفای باوکی، مەسعود بارزانی لەگەڵ ئیدرس بارزانی و ژمارەیەک لە

هەڤاڵانی پێکەوە هەڵسان بە ڕێکخستنەوەی ڕیزەکانی پێشمەرگە و دامەزراندنی سەرکردایەتی کاتی بۆ پارتی دیموکراتی کوردستان بۆ داکۆکیکرن لە کورد و کوردستان و لە26 گولانی1976 شۆڕشی گولان دەستی پێکرد. لە ساڵی(1976 تا 1979) مەسعود بارزانی لەگەڵ باوکی لە ئەمریکا ژیاوە وە پاش ڕووخانی ڕژێمی شای ئێران گەڕایەوە ئێران تا تەرتیباتی هاتنەوەی باوکی بۆ ئێران بکات بەڵام ئەو ڕۆژەی کە بەڕێز بارزانی (1979/3/1) گەیشتنەوە ئێران، باوکی لە واشنتۆن کۆچی دوایی کرد.
لە مانگی(11ی 1979) لە کۆنگرەی نۆیەمی پارتی دیموکراتی کوردستان بە شێوازێکی دیموکراسیانە بەڕێز بارزانی بە سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان هەڵبژیردرا. هەروەها لە کۆنگرەی (12)ی پارتی دیموکراتی کوردستان لە ساڵی (1999) جارێک تر بەڕیز مەسعود بارزانی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان هەڵبژێردرایەوە.
لە (12ی حوزەیرانی 2005) وەکو یەکەمین سەرۆکی هەرێمی کوردستان هەڵبژێردرا. **سەرچاوە سایتی خەبات** } .

وەک ئەبینین لە چەند شوێنی ئەو بیوگرافییەدا ناوی **پارتی دیموکراتی کوردستان** بەکار براوە، هەروەها ناوی **هەرێمی کوردستان** نووسراوە. لێرەدا سەرنجی ئێوەی بەڕیز ڕائەکێشم بۆ دیکۆمێنتێک لە کۆتایی ئەم بابەتە کە نامەیەکە لە لایەن بەڕێزان(**مەسعود بارزانی** و **جەلال تاڵەبانی**)یەوە نووسراوە بۆ **جورج بوش سەرۆککۆماری ئەمریکا**. لەو نامەدا نووسراوە **مەسعود بارزانی پارتی دیموکراتی کوردستانی عیراق**.

بۆ نووسەری ئەم چەن دێرە و بۆ تۆیی خوێنەری سەروەر ڕوون و ئاشکرایە کە بەڕێز مەسعود بارزانی خەڵکی کوردستانە، هەموویشمان ئەوە ئەزانین کە کوردستان بەپێی داخوازی نەتەوەی کورد نەکراوە بە چوار بەشەوە، مێژووی دابەشبوونی کوردستانیش هەموو کەس ئەیزانێت و پێویستی بە باسکردنی نییە. کۆمەڵێک حیزب و ڕێکخراوەی سیاسی بە ناوی جیاواز، بە بیروباوەڕی جیاواز، بە پێی توانای خۆیان لە کوردستاندا وان لە چالاکیدا. پیلان و سیاسەتی داگیرکرانی کوردستان، هەروەها پلان و سیاسەتی دەوڵەتە گەورەکانی جهانیش سەبارەت بە نەتەوەی کورد و خاکی کوردستان تا ڕادەیەک ڕوونە.

سەردێری ئەم باسە سەبارەت بە دوو ناوە، یەکیان بەناوی عێراقەوە و ئەوی دیکەیان بەبێ عێراق.
ناو وشەیەکە بۆ ناساندنی مرۆڤ و ئاژەڵ و شتی دیکە بەکار ئەبرێد. ناو چەن جۆرە: ناوی گشتی و ناوی تایبەتی. ناو لە باری مافەوە سەرەتاییترین مافە بۆ هەر بوونەوەرێکی گیاندار یا بێگیان. جهانی ئەمرۆدا جهانی زانست و تەکنیکە، پەیتا پەیتا شتی نوێ دێتە ئاراوە، زۆربەیان تا ڕادەیەک لە یەک ئەچن و یەک کاراییان هەیە، جیاکردنەوەی ئەوانە لە یەک لە ڕێگای ناوەکانیانەوە ئەنجام ئەدرێت.
وەک ئەبینین کارەکانی ئەمرۆی جهانی بە پێی سیستمی کامپیوتەری وەک ئەنترنێت - تەلەفۆن- فاکس بەڕێوە ئەبرێت. لەو سیستمەدا ناو بە گۆترە دیاری ناکرێ. ناوەکان تۆمار ئەبن. ناوەکان بە ژمارە وەک 5572 و5573، ...... بە نوقتە(.) بە تیرە و خەت (-) بە خەتەتی بان و خەتی ژێر (- _) تۆمار ئەبن. هەرکام لەو ناوانە تایبەتە بە کسێک - ماشینێک - فابریک یا حیزب و ڕێکخراوەیەک.

چۆنان و چۆنە بەڕێز مەسعود بارزانی بەناوی **پارتی دیموکراتی کوردستانی عیراقەوە نامە بۆ جۆرج بوش ئەنووسن**، بەڵام لە پێناسەدا **وەک سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان و سەرۆکی کوردستان دێنە ئاراوە؟!** بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە ئەو پێناسە بۆ **هەڵبژاردن و دەنگدانە**، ئایا باشتر و جوانتر نییە کە ئەوە بۆ دەنگدران ڕوونبێتەوە کە سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستانن یا سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق، هەروەها **سەرۆکی کوردستانن یا سەرۆکی کوردستانی عێراق** ؟
ئەو چەن دێڕە بۆ سایتی خەبات کە ئەو پێناسەی بڵاو کردوەتەوە، ڕەوانە کراوە تا ئاگاداری ئەو باسە ببن!

2009/6/29 سەعی سەقزی

qayshi@yahoo.com

لەنامەیەکی هاوبەشیاندا بۆ سەرۆکی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

مام جەلال و مەسعود بارزانی: ئەگەر یاسای بەڕێوەبردنی دەوڵەت هەڵبوەشێتەوە، حکومەتی هەرێمی کوردستان هیچ خیارێکیتری لەبەردەمدا نامێنێتەوە جگە لەبەشداریی نەکردن لەحکومەتی مەرکەزیی و دامودەزگاکانی

نامەیەک لەبارزانی و تاڵەبانی بۆ سەرۆک بوش

1ی حوزەیرانی ساڵی 2004

جەنابی بەڕێز سەرۆك (جۆرج *W* بوش) سەرۆکی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

کۆشکی سپی-واشنتۆن *DC*

ئێمە ئەم نامەیە بۆ جەنابتان دەنووسین بۆ خستنەڕووی دیدو بۆچوون و نیگەرانییەکانمان سەبارەت بەحکومەتی کاتیی نوێی عیراق، هەروەها سەبارەت بەپێگەی کورد لەئایندەی عیراقدا.

ئەمریکا دۆستێکی باشتری نییە وەك خەڵکی کوردستانی عیراق. ساڵێك لەمەوبەر هێزەکانی پێشمەرگەمان شانبەشانی هێزەکانی ئەمریکا جەنگان بۆ رزگارکردنی عیراق و لەهەموو هاوپەیمانەکانیتری ئەمریکا قوربانی زیاتریاندا لەو پێناوەدا. ئەمڕۆ کوردستان تاکە بەشێکە لەعیراق کەجێگیری و ئاسایشی تیامابێت. تێبینی ئەوە دەکەین کەبەپێچەوانەی ناوچە عەرەبەکانیتری عیراق، هیچ سەربازێکی هاوپەیمانان نەکوژراوە لەو ناوچەیەی کەحکومەتی هەرێمی کوردستان کۆنترۆڵی دەکات.

خەڵکی کوردستان بەردەوامە لە لەئامێزگرتنی بەهاکانی ئەمریکاو لەپێشوازیکردنی سەربازانی ئەمریکاو لەپشتیوانیکردنی لەرادەبەدەری نەخشەکانتان بۆ رزگارکردنی عیراق. حکومەتی هەرێمی کوردستان دەستبەرداری زۆرێك لەئازادییەکانی ئێستای بوو لەپێناوی پارمەتیدانی دەسەڵاتە ئیدارییەکانتان بۆئەوەی بگەنە سازش لەگەڵ عیراقییەکانیتر.

بۆیە ئێمە تووشی نائومێدیەکی زۆربووین کاتێك کەنوێنەری تایبەتتان ئاگاداری کردینەوە کەناکرێت کوردێك ببێتە سەرۆك وەزیران یان سەرۆك کۆماری عیراق. پێیان راگەیاندین کەئەو دوو پۆستە دەدرێنە عەرەبی شیعەو عەرەبی سوننە.

عیراق دەوڵەتێکەو لەدوو نەتەوەی سەرەکی پێکهاتووە، عەرەبەکان و کوردەکان. پێدەچێت وەرگرتنی یەکێك لەپۆستە باڵاکان لەلایەن عەرەبەوە کارێکی شیاوبێت (بەهەڵبژاردنی خۆیان بۆ ئەو پۆستە)، بەڵام دواتر دەبوایە پۆستەکەیتر بۆ کورد بوایە.

لەو بڕوایەدابووین کەبڕیاری بەکارهێنانی رێژەی تایەفەیی رێك پێچەوانەی هەڵوێستی بەردەوامی هاوپەیمانان بوو سەبارەت بەوەی کەحکومەتی دیموکراتیی عیراق دەبێ لەسەر بنەمای پێوەرە ئایینی و ئیتنیکییەکان پێکنەهێنرێت، ئەو هەڵوێستەی کەئەمریکا لەیاسای ئیدارەی ئینتیقالیدا تۆماری کردبوو.

خەڵکی کوردستان چیتر رازی نین ببن بەهاووڵاتی پلە دوو لەعیراقدا. لەسەردەمی سەدام و پێشتریش، زۆرجار کورد پۆستی جێگری سەرۆك کۆمارو چەند پۆستێکی تریان وەردەگرت و هەرهەمووشیان بەرووکەش بوون و هیچ دەسەڵاتێکی فیعلییان نەبوو. بەهیوابووین کەعیراقی نوێ جۆرێکیتر بێت بۆ گەلی کورد.

دوابەدوای رزگاربوون، هەستمان بەجۆرە لایەنگیرییەك دەکرد لەدژی کوردستان لەلایەن دەسەڵاتی ئەمریکییەکانەوەو لەهۆکارەکانیشی تێنەگەیشتووین. لەسەرەتای داگیرکردنەکەوە، هاوپەیمانان دەستیان گرت بەسەر داهاتەکانی نەوت بەرامبەر بەخۆراك کە بەشێوەیەکی تایبەت بۆ کوردستان تەرخان کرابوو. ئەو داهاتانەش دابەشکرانە سەر ناوچەکانیتری عیراق، وێڕای ئەو هەقیقەتەی کەبەشی کوردستان بۆ یەك کەس لەو داهاتە زۆر لەبەشی ناوچەکانیتری عیراق کەمتر بوو و کوردستانیش دووچاری زیانی زۆرتر هاتبوو لەسایەی حوکمی سەدامدا. CPA بەشێوەیەکی چالاکانە هەوڵی دا بۆ بنکۆڵکردنی کارکردن بۆ یەکسانی نێوان هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی. بەردەوامیش هەوڵی دەدا بۆ (دانانەنان) بەحکومەتی هەرێمی کوردستان (تاکە حکومەتێك لەمێژووی عیراقدا کە بەهەڵبژاردن هاتبێتەکایەوە) نەو هەوڵەش لەپێناوی سیستمی 18پارێزگاکەی سەدامدا بوو.

بەرپرسانی ئەمریکی لەبایەخی پێشمەرگەیان کەم کردەوە، ئەم هێزە سەربازییە تۆکمەیەی کەهاوڕێی ئەمریکییەکان بوو لەبەرەکانی جەنگدا بە (میلیشیا) ناودەبردن. لەبەیانە رەسمییەکانی حکومەتی ئەمریکاو CPA بەدەگمەن ئاماژە بەکوردستان و خەڵکی کوردستان دەکرێت.

دۆستێکی دڵسۆزی ئەمریکا دەبین، تەنانەت ئەگەر بێت و پشتیوانیکردنەکەمان هەمیشە پێینەزانرێت. قەدەرمان زۆر لەنزیکەوە پەیوەندی بەچارەنووسی ئێوەوە هەیە لەعیراقدا. ئەگەر هێزەکانی ئازادی لەشوێنەکانیتری عیراق سەرکەوتن بەدەستبهێنن، دەزانین کەلەبەر هاوپەیمانی ئێمە بووە لەگەڵ ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا، بۆیە دەبینە ئامانجی تۆڵەسەندنەوە.

ئێمە داوای جۆرە زەمانەتێکیتری تایبەت دەکەین بۆ ئەو ماوەیەی گواستنەوەیە بۆ ئەوەی بتوانین بەتەواوەتیتر بەشداری حکومەتی کاتی بکەین.

بەشێوەیەکی تایبەت داواکارین:

یاسای ئیدارەی کاتی بخرێتە نێو بڕیاری ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان، یان دانانان بەو یاسایە وەك یاسایەکی مولزەم بۆ حکومەتی ئینتیقالی پێش هەڵبژاردن و دوای هەڵبژاردنیش. لەحاڵەتێکدا ئەو یاسایە هەڵبوەشێتەوە حکومەتی هەرێمی کوردستان هیچ خیارێکیتری لەبەردەمدا نامێنێت جگە لەبەشداری نەکردن لەحکومەتی مەرکەزی و دامودەزگاکانی، هەروەها بەشداری نەکردن لەهەڵبژاردنە سەرتاسەرییەکەی وڵات و قەدەغەکردنی نوێنەرەکانی حکومەتی مەرکەزی لەکوردستاندا.

ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا پابەند بێت بەپاراستنی گەل و حکومەتی کوردستان ئەگەر بێت و ئەو یاخیبوون و پشێوییە ببێتە هۆی پاشەکشێکردن لەشوێنەکانیتری عیراق.

هاوپەیمانان بەڵێنەکانی خۆیان بهێننەدی سەبارەت بەسڕینەوەی ئاسەواری بەعەرەبکردنی ناوچە کوردنشینەکان و دەستبەجێ چارەسەرێکی گونجاو بۆ بارودۆخی کەرکوك بدۆزنەوە کەبەپێی خواستی دانیشتوانەکەی بێت، بەبێ نیشتەجێکراوەکان، بەڵام ئەو خەڵکانەی کەدووچاری پاکتاوکردنی رەگەزی بوون لەلایەن سەدام حسێنەوە، دەبێ بەشداری لەو چارەسەرە بکەن.

ساڵی پار داهاتی نەوت بەرامبەر بەخۆراك بەشێوەیەکی ناعادیلانە لەخەڵکی کوردستان زەوتکرا، بۆیە دەبێت بگەڕێتەوە بۆ کوردستان. هەروەها کوردستان بڕی ئەو (19) ملیار دۆلارەی کە لەلایەن کۆنگرێسەوە بۆی تەرخانکراوە وەربگرێت کەتایبەتە بەبونیاتنانەوە.

ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا پارمەتی نەخشەکانمان بدات بۆ بەڕێوەبردنی سەرچاوە سروشتییەکانی خۆمان لەکوردستاندا بەتایبەتیش پارمەتیدانمان لەهەوڵەکانمان بۆ دۆزینەوەو گەشەپێدانی سەرچاوەی نوێی نەوت لەهەرێمی کوردستاندا، چونکە رژێمی پێشوو رێگەی بەهیچ گەشەسەندنێك یان دۆزینەوەی سەرچاوەی نەوتی نەدەدا لەکوردستاندا بۆئەوەی خەڵکی کوردستان سوودی لێوەرنەگرن.

ئەمریکا قونسلیەتێك لەهەولێر بکاتەوە تا ببێتە هاندەرێك بۆ وڵاتە هاوپەیمانەکانیتر بۆئەوەی هەمان هەنگاو بگرنەبەر، چونکە بەرژەوەندی راستەقینەی خەڵکی کوردستان لەوەدایە کەپەیوەندی راستەوخۆی لەگەڵ جیهانی دەرەوەدا هەبێت نەك تەنیا پشت بەبەغدا ببەستێت، کەکورد لەبەغدا بەیەکسانی وەك هاووڵاتی سەیر ناکرێت.

وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکاو نەتەوە یەکگرتووەکان بەڕاشکاوی ئاشکرایان کرد کەئەو پێوەرە ئەتنیکی و ئاینییەی کەبۆ تەشکیلی حکومەتی کاتی پەیڕەو کرا، ئەو پێوەرە نابێتە پێشهاتێك بۆ حکومەتی ئایندەی عیراق. کەواتە کوردەکان شایەنی ئەوەن پۆستی سەرۆك وەزیران یاخود سەرۆك کۆمار وەربگرن. گەر پێوەرە ئەتنیکی ببێتە بەربەست بەرامبەر کوردەکان و نەتوانن ئەم دوو پۆستە بەرزە وەربگرن، ئێمە وای بۆ دەچین، بۆ ئەوەی کورد قەرەبوو بکرێتەوە، با پۆستی وەزاری زیاتر لەحکومەتی کاتی وەربگرێت.

سەرۆکی بەڕێز، ئێمە دەزانین رەوشی ئەمڕۆ سەختە بۆ هەموومان، چونکە باوەڕمان بەوە هەیە کەسەربەخۆیی عیراق شایەنی خەباتکردنە، گەلی کورد بەردەوامە بەبەرز نرخاندنی سەرکردایەتی بەڕێزتان لەپێناو عیراقێکی سەربەخۆو ئازایەتی بەڕێزتان بەبەرز دەنرخێنێت.

ئێمە لەو باوەڕەداین کەتۆ ناهێڵیت کوردستان سزابدرێت لەبەرئەوەی لایەنگرو دۆستی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکایە.

دڵسۆزتان

جەلال تاڵەبانی
یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان

مەسعود بارزانی
پارتی دیموکراتی کوردستانی عیراق